

Freinetova škola Celestin Freinet (1896 – 1966)

Inspirace Hnutím nových škol, ale postupná kritika nedostupnosti a náročnosti, pro chudé vrstvy nedostupné.

Vychází z kritiky tradiční školy (pasivní, jednostranně rozvíjí intelekt, zanedbává citovou a volní stránku, je nudná a nezajímavá, žák je stresován možným nezdarem, formami nátlaku a trestů). Je kritický i k reformním návrhům (přílišná liberalizace a intelektualizace daltonské školy, švýcarské „nové školy“, jsou jen pro zámožné)

Vliv – Deweyova metoda learning by doing – učení děláním, prací

Hledá řešení – moderní škola, škola koncipovaná jako možnost vlastní realizace prostřednictvím vlastní činnosti, praktické práce.

Freinetova metoda byla pro něj otázkou života a smrti – z války přišel po zranění oslabený, vyčerpaný, s dýchacími potížemi a také válečnými útrapami ovlivněný.

Dítě stojí v centru Freinetovy výchovy.

Proč se jedná s dítětem, jako by mělo jen hlavu – má přece i ruce, oči, uši a srdce. Chovat se jako chovatel, který místo přídělu potravy vypustí svoje hříbata na pastvu a ona si vyberou každé svou dávku trávy.

Hledá nové vyučovací postupy, které by překonaly pasivitu, přetěžování paměti a potlačování tvořivosti.

Příprava na aktivní život, rozvoj osobnosti, ne pasivita a podřízenost.

Základní principy Freinetovy pedagogiky:

Aktivnost, volba práce, uspokojení přirozených potřeb žáků.

Vyjadřování a komunikace (ranní setkání, psaní volných textů, divadlo, kresba, pohybové a hudební aktivity)

Pokusné zkoumání, experimentování (přirozený proces osobního učení, činnosti a myšlení). Odhalení zájmu a pomoc v bádání. Práce pěstitelské, chovatelské, rukodělné, práce s informacemi, kartotékami, technikou).

Spolupráce (ve třídě i ve škole, školy mezi sebou. Sociální učení při práci s tiskárnou, tvorba školního časopisu, třídní nástěnné noviny, porady dětí, nabídky pomoci v učení, spolupráce s předškolní třídou)

Individualizovaná práce

Každý žák potřebuje ke svému učení čas, tempo, určitou pomoc. Uvědomuje si své potíže i přednosti, potřebuje jasná pravidla. Učitel a skupina pomáhá, je-li to třeba. Odpovědnosti a autonomie žáka se dosahuje za pomoci pracovní smlouvy mezi žákem a učitelem, dostatečné zásoby studijního a pracovního materiálu a prostoru pro práci (např. návštěvu ve škole dostanou na starost dva žáci, připraví si ji na pak podají zprávu ředitelce školy.)

V hledání metod pro školu vycházel ze zkoumání dětského poznávání:

1. etapa – smyslový kontakt
2. postupné začleňování
3. aktivní podíl na realitě

Rysy freinetovské školy:

Třída jako rozčleněný prostor – „pracovní ateliéry“

Individuální týdenní pracovní plán (projednaný na začátku týdne s učitelem)

Pracovní knihovna – obsahuje informativní sešity pro další pracovní činnosti, bádání a zkoumání

Školní slovník, encyklopedie

Použití audiovizuální techniky (film, rádio, školní rozhlas, gramofon ve škole)

Pokusná kartotéka s návody pro experimentování v přírodovědecké, technické a hudební oblasti

Pracovní kartotéka rozčleňující základní učivo pomocí karet s informacemi o úkolech, řešení a s testy. Každý žák měl vlastní složku s texty a pracemi

Akustické učební programy zvláště pro jazykovou výuku

Školní tiskárna s mnohostranným použitím, pro rozvíjení manuálních dovedností a intelektuálních schopností (volné texty – diskuse, čtení navzájem, vyvěšení na nástěnce)

Nástěnka zveřejňující jmenovitě kritiku, chválu, přání a pracovní výsledky žáků (nikdy anonymně)

Třídní rada jako odraz vysoké odpovědnosti žáků, možná i **školní rada** za účasti rodičů.

Korespondence s dalšími školami téhož typu

Svoboda vyjadřování v rámci jazykové výchovy a jako obecný vyučovací princip

Kázeň plyne z pracovního režimu, ne z nátlaku. Je odrazem dobrého pracovního režimu a dobrého morálního klimatu ve třídě. Není potřeba lhát ani předstírat nebo podvádět.

Spolupráce s rodinou – odmítá německé a švýcarské školy v přírodě, které byly izolovány od ostatního prostředí i od rodiny. Škola je pokračováním rodiny, dítě má do ní přicházet rádo.

Odmítá postoj E. Keyové ke zničení všeho minulého, ale žádá postupné směřování školy k vyváženosti a užitečnosti. Výchova má vycházet z orientace na vlast, rodinu, tradice a směřovat ke škole, která dává základy lepšímu světu. Děti z takové školy budou lépe schopny budovat budoucnost, když budou dobře orientované v životní realitě.

Obsah vzdělání:

Rozvoj zdraví dítěte, jeho aktivity a tvořivosti, elánu a iniciativy a seberealizace.

Ne množství látky, memorování a vědecké studium.

Přirozený vývoj, podle vlastních sil, samo se podílí na vlastní realizaci.

Pracovní aktivita, ne tedy jakákoliv. Práce bude motorem, principem a filozofií národní pedagogiky.

Práce má uspokojovat přirozené potřeby žáků – snaha vyjádřit se, komunikovat s druhými, něco vytvářet. Práce je zajímavější než hra a není ji třeba obohacovat jako jiní reformisté hrovými prvky.

Dítě má možnost si volit práci ve skupině i individuálně. Zvolenou práci pak uskutečňuje podle vlastních záměrů, představ, pocitů, vlastním tempem a vlastním postupem.

Organizace vyučování:

Začátek školy dán intervalem, děti přicházejí podle svých možností.

Ranní kroužek – společný rozhovor, vysvětlení úkolů na celý den. Debaty o různých třídních problémech.

Denní a týdenní rozvrh práce – rozpis úkolů pro skupiny a kooperace

Volná práce – zajišťuje vnitřní diferenciaci – podle individuálního plánu

Psaní volných textů – reálné podněty, popis zážitků a zkušeností, vyjadřování se k problémům, jednoduché vzkazy nebo dopisy.

S volnými texty se dál pracuje:

Pro třídní noviny, pro třídní deníky – život třídy, pro korespondenci, pro projektové průzkumy a zprávy.